

Kendelse

i

faglig voldgift nr. FV 2017.0013

Akademikerne, Lærernes Centralorganisation og CO10

(advokat Peter Breum)

mod

Moderniseringsstyrelsen

(advokat Niels Banke)

1. Tvisten

Sagen angår, om en stilling som ekstern lektor ved professionshøjskoler og erhvervsakademier mv. er omfattet af parternes overenskomster, eller om de pågældende personer kan ansættes som eksterne lektorer i henhold til et timelønscirkulære (cirkulære om timelønnet undervisning af 17. januar 2001).

Klagerne, Akademikerne, Lærernes Centralorganisation og CO10, er af den opfattelse, at de eksterne lektorer ikke kan ansættes efter timelønscirkulæret, men skal ansættes efter den relevante overenskomst. Indklagede, Moderniseringsstyrelsen, mener derimod, at de eksterne lektorer kan ansættes efter timelønscirkulæret.

2. Påstande

Klagerne, Akademikerne, Lærernes Centralorganisation og CO10, har nedlagt følgende påstand:

”Indklagede [skal] anerkende, at eksterne lektorer er omfattet af Organisationsaftale for undervisere ved erhvervsakademier og professionshøjskoler (LC/CO10’s forhandlingsområde) samt Cirkulære om organisationsaftale for Lærere ved de Maritime Uddannelser og af Overenskomst for akademikere i staten for så vidt angår akademikere, hvor stillingen forudsætter anvendelsen af en af de uddannelser, der er omfattet af bilag A til overenskomsten, samt Protokollat om ledere og lærere ved en række videregående uddannelsesinstitutioner, jf. bilag 9 til Overenskomst for akademikere i staten.”

Indklagede, Moderniseringsstyrelsen, har påstået frifindelse.

3. Sagens behandling

Sagen blev mundtligt forhandlet den 23. august 2018 hos Moderniseringsstyrelsen, Landgreven 4, 1017 København K, for en faglig voldgift med følgende partsudpegede medlemmer:

Udpeget af klager: Sofie Nilsson, Akademikerne, og Palle Rom, CO10 og Lærernes Centralorganisation.

Udpeget af indklagede: chefkonsulent Carsten Holm og chefkonsulent Sofie Plesner, begge Moderniseringsstyrelsen.

Som opmand deltog højesteretsdommer Oliver Talevski.

Der blev under den mundtlige forhandling afgivet forklaring af Anders Dissing, Dansk Magisterforening, Peter Cort, Skolelederforeningen (tidligere CO10 og Lærernes Centralorganisation), og Mogens Esmarch, forhenværende chefkonsulent i Moderniseringsstyrelsen.

Sagen blev fra klagernes side procederet af advokat Peter Bjerrum og fra indklagedes side af advokat Niels Banke.

Efter forhandling og votering kunne der ikke opnås enighed om eller et flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten. Afgørelsen skal derfor træffes af opmanden ved kendelse. Det er aftalt, at kendelsen ikke behøver at indeholde en (fuldstændig) sagsfremstilling eller en (fuldstændig) gengivelse af forklaringer eller parternes procedure (anbringender).

4. Sagen i hovedtræk

4.1. Overenskomsterne

Organisationsaftalen for undervisere ved erhvervsakademier og professionshøjskoler omfatter efter § 1 undervisere ved erhvervsakademier og professionshøjskoler med grunduddannelse som ergoterapeut, fysioterapeut, bioanalytiker, socialrådgiver/socionom, sygeplejerske, radiograf, jordemoder, psykomotorisk terapeut, professionsbachelor i ernæring og sundhed samt bygningskonstruktør.

Organisationsaftalen for lærere ved de Maritime Uddannelser indeholder i § 1 følgende bestemmelser om dækningsområdet:

”§ 1. Dækningsområde

Organisationsaftalen omfatter lærere under LC's forhandlingsområde, der underviser ved visse uddannelser omfattet af Lov om Maritime Uddannelser ... Protokollatet omfatter ikke ansatte ved skoleskibe.

Stk. 2. Organisationsaftalen omfatter lærere ved de maritime uddannelsesinstitutioner, som fortrinsvis underviser ved:

1. Skibsassistent- og skibsmekanikeruddannelsen
2. Skipperuddannelsen dog ikke lærere med en navigationslæreruddannelse
3. Maskinmesteruddannelsen (værkstedundervisning)
4. Uddannelser svarende til ovennævnte niveauer; herunder efteruddannelse

Stk. 3. Organisationsaftalen omfatter desuden allerede ansatte navigatører uden navigationsuddannelse på SIMAC og allerede ansatte lærere, der underviser på maritime forberedelseskurser (til 10. kl.).

Stk. 4. Organisationsaftalen finder også anvendelse for lærere, der som en personlig ordning har bevaret retten til en statsgaranteret pensionsordning (tilsagnsordning) samt personlige opsigelsesvarsler.

Stk. 5. Organisationsaftalen kan omfatte yderligere stillinger, som parterne er enige om at henhøre til organisationsaftalen."

Af § 1 i Overenskomst for akademikere i staten fremgår, at den omfatter akademikere i staten med de uddannelser, der er nævnt i bilag A til overenskomsten, og som ansættes i stillinger, der forudsætter anvendelse af en af de uddannelser, der er nævnt i dette bilag.

Af § 1 i Protokollat om ledere og lærere ved en række videregående uddannelsesinstitutioner fremgår, at protokollatet omfatter ledere og lærere, herunder adjunkter og lektorer, ved professionshøjskoler, Den Frie Lærerskole i Ollerup, navigationsskoler og maritime Uddannelsescentre.

4.2. Timelønscirkulæret mv.

Der har i mange år eksisteret et cirkulære om timelønnet undervisning. Reglerne heri er fastsat af vedkommende ministerium eller styrelse, men efter drøftelse med de relevante organisationer. I Finansministeriets cirkulære af 4. april 1978 er der i overensstemmelse hermed anført, at reglerne er fastsat efter "stedfundne drøftelser med

Akademikernes Centralorganisation, Statstjenestemændenes Centralorganisationer I og II og Lærernes Centralorganisation”.

I det gældende cirkulære om timelønnet undervisning af 17. januar 2001, som er udstedt af Personalestyrelsen (nu Moderniseringsstyrelsen), står der bl.a.:

”Efter drøftelser med Centralorganisationens Fællesudvalg fastsættes nedenstående regler for vederlæggelse mv. af timelønnet undervisning.

Område

1. Cirkulæret omfatter undervisning inden for områder, hvor undervisningen varetages af lærere, der ikke er aflønnet med tjenestemandsløn, overenskomstløn, honorar el. lign., men som vederlægges med en timelønssats pr. arbejdstime.

...

12. Arbejdstimetallet for en timelønnet lærers undervisning må ikke overstige 780 timer årlig.

Ansættelse med mere end 780 arbejdstimer kan således ikke ske i henhold til timelønscirkulæret, men skal ske på kvotalønsbasis i henhold til de i vedkommende overenskomst mv. fastsatte bestemmelser herom.”

På et møde den 27. februar 2001 mellem Finansministeriet, Undervisningsministeriet, AC og COII blev der opnået enighed om en fortolkningstekst om afgrænsning af AC-overenskomsten i forhold til bl.a. Finansministeriets cirkulære om timelønnet undervisning. Det står heri bl.a.:

”Timegrænser.

Hvis omfanget af arbejdet betinget af en akademisk uddannelse overstiger 780 timer årligt ansættes den pågældende for dette (AC-)arbejde altid efter AC-overenskomsten, selv om arbejdet ved erhvervsuddannelserne mv. har et større omfang end arbejdet betinget af en akademisk uddannelse. Arbejdet ved erhvervsuddannelserne medregnes i denne situation ikke i AC-overenskomstansættelsen, men aflønnes efter Undervisningsministeriets timelærercirkulære.

Udgør omfanget af arbejde betinget af en akademisk uddannelse under 780 timer årligt, kan skolen enten vælge ansættelse efter henholdsvis Finansministeriets timelønscirkulære og Undervisningsministeriets timelærercirkulære, eller ansættelse efter AC-overenskomsten. Ved AC-overenskomstansættelse forudsættes det, at over 1/2-delen af arbejdet er betinget af en akademisk uddannelse samt at den samlede beskæftigelse udgør mere end gennemsnitlig 15 timer pr. uge.

Finansministeriets timelønscirkulære

Aflønning efter Finansministeriets timelønscirkulære kan kun ske for arbejde der forudsætter akademisk uddannelse og kun indtil 780 timer årligt.

...

Akademikernes Centralorganisation tager forbehold for timegrænsen på 780 timer, som efter Finansministeriets opfattelse er en af organisationerne generelt accepteret fravigelse fra gældende overenskomst i forhold til timelønnet undervisning.”

I et brev af 12. oktober 2001 fra Akademikernes Centralorganisation til Undervisningsministeriet er der anført bl.a.:

”Det skal herved meddeles, at AC ikke kan tilslutte [sig] Finansministeriets synspunkt [om en timegrænse på 780].

AC lægger til grund herfor vægt på, at:

- afgrænsningen af området for Finansministeriets cirkulære om timelønnet undervisning angiver, at timelønscirkulæret alene finder anvendelse i situationer, hvor der ikke skal ske ansættelse på andet grundlag (her AC-overenskomsten). Ansættelse efter timelønscirkulæret kan således alene ske med op til 680 timers arbejde betinget af akademisk uddannelse, hvilket ikke er i modstrid med, at der kan ske ansættelse med op til 780 timer efter timelønscirkulæret, hvis blot ansættelsen ikke omfatter mere end 680 timers akademisk arbejde.
- den hidtidige faglige praksis på erhvervsområdet ... generelt fastslår en timegrænse på 680 timer i overensstemmelse med overenskomstens § 15.

AC skal i lyset ovenstående anmode om, at Undervisningsministeriet reviderer fortolkningsteksten af 27. februar 2001 ud fra den præmis, at timegrænsen er 680 timer, og med indarbejdelse af de ændringer, som følger heraf.”

I en sammenfatning af forhandling ”med AC om timelønscirkulærets afgrænsning til AC-OK” fra 24. januar 2003 står der bl.a.:

”Finansministeriet gjorde gældende at AC generelt havde accepteret at der uden overenskomstansættelse kunne ske timelønsansættelse på op til 780 timer. Dette var der en mangeårig praksis for generelt, jf. cirkulærets tidligere og nuværende udformning. ...

Da timelønscirkulæret snart skal revideres, ikke mindst i lyset af gennemførte direktiver, var der enighed om at inddrage timegrænsespørgsmålet i disse drøftelser. Sagen havde ligget så længe nu, at det næppe kunne skade at den lå lidt længere.

AC accepterede [at] se på problemstillingen i tilknytning til drøftelser om et revideret timelønscirkulære idet AC tilkendegav, at man ikke hermed havde accepteret en anden retsstilling omkring timegrænsen end den man havde givet udtryk for.”

Af et kommissorium af 2. juli 2003 for teknisk arbejdsgruppe vedr. overførsel af timelønnede til overenskomstansættelse fremgår bl.a., at Personalestyrelsen og CFU/AC på et møde den 23. juni 2003 havde aftalt at nedsætte en teknisk arbejdsgruppe, som skulle vurdere mulighederne for bl.a. at overføre timelønnede ansat efter Finansministeriets timelønscirkulære til gældende overenskomster.

Personalestyrelsen udarbejdede den 11. september 2003 et modelpapir om timelønscirkulæret. Efter model 1 skulle timelønscirkulæret opretholdes, men begrænses til max. 400 timer årligt. I et notat af 22. september 2003 fra AC står der bl.a.:

”Afgrænsningen (opad til) kan også/alternativt – som i Personalestyrelsens model – ske ved fastsættelse af (max-)timegrænse (som nu i timelønscirkulæret/aftalerne for eksterne lektorer) på (500/7080 (arbejds-)timer pr. år for ansættelse som timelønnet underviser og/eller deltidsunderviser”

Arbejdet med modeller for overførsel af timelønnede til overenskomstansættelse blev opgivet, og Akademikerne fremsatte efterfølgende ved overenskomstforhandlingerne i både 2011, 2013 og 2015 krav om overenskomstdækning af timelønnede undervisere. Kravene blev ikke imødekommet.

4.3. Reglerne om eksterne lektorer mv.

Den 23. februar 2016 sendte Uddannelses- og Forskningsministeriet (Styrelsen for Videregående Uddannelser) et notat om et udkast til model for ansættelse af eksterne lektorer i høring hos organisationerne. Det fremgår under overskriften ”Formål”, at der

”ønskes mulighed for at ansætte eksterne lektorer til undervisning ved professionshøjskoler, erhvervsakademier og visse maritime institutioner. Formålet er at gøre institutionerne i stand til at rekruttere højt kvalificerede personer, der har deres hovedbeskæftigelse i praksis.”

Der gives endvidere i notatet eksempler på profiler fra praksis, som kunne tænkes ansat som eksterne lektorer. Det fremgår heraf bl.a., at profilerne kunne være eksperter fra institutioner og universiteter, specialister på sundhedsområdet, ergoterapeuter, kommunaldirektører, behandlere i børnesager, jobcenterchefer, skoleledere, ledere i dag- eller døgninstitution, jurister i Den Sociale Ankestyrelse, regnskabschefer, tekniske chefer, redaktører, kommunikationschefer mv., investeringsrådgivere, finansieringsrådgivere, HR-chefer samt kontorchefer og direktører fra ministerier.

I notatet står der under overskriften ”Model”, at der indføres en ny stillingskategori som ekstern lektor i stillingsstrukturen for undervisere på erhvervsakademier, professionshøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole samt i stillingsstrukturen for undervisere ved erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser ved visse maritime uddannelsesinstitutioner. Vilkår for aflønning af eksterne lektorer skal fastsættes i henhold til timelønscirkulæret.

I notatet er der herefter en beskrivelse af stillingskategorien ekstern lektor (der svarer til den beskrivelse, der følger af bilag 1 til de bekendtgørelser, der senere blev vedtaget, jf. herom nedenfor). Det fremgår bl.a. af stillingsbeskrivelsen, at ansættelse som ekstern lektor sker tidsbegrænset i en periode på op til 3 år, og at det arbejdstimetal, der er forbundet med en ekstern lektors undervisning, ikke kan overstige 300 timer årligt.

I de høringsvar, som klagerne kom med i juni 2016, blev det anført bl.a., at den gruppe, der vil udgøre de eksterne lektorer, allerede var dækket af de relevante overenskomster, og at ansættelse efter timelønscirkulæret ville blive betragtet som overenskomststridigt.

Der blev den 13. juni 2016 afholdt mæglingsmøde mellem parterne, uden at enighed kunne opnås.

Styrelsen for Videregående Uddannelser udstedte den 4. juli 2016 henholdsvis en bekendtgørelse om stillingsstruktur for undervisere ved erhvervsakademier, professionshøjskoler og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (bekendtgørelse nr. 1065) og en

bekendtgørelse om stillingsstruktur for undervisere ved erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser ved maritime uddannelsesinstitutioner (bekendtgørelse nr. 1066).

Det fremgår af bilag 1 til begge bekendtgørelser, at det kun er personer, der er ansat i stillinger omfattet af stillingsstrukturen samt overgangsordninger knyttet til stillingsstrukturen, der kan varetage opgaver med undervisning og forsknings- og udviklingsaktiviteter. Dog kan undervisningsopgaver i begrænset omfang også varetages af undervisere ansat i henhold til cirkulære om timelønnet undervisning.

Stillingsstrukturen indeholder ifølge bilagene 4 stillingskategorier, nemlig adjunkt, lektor, docent og ekstern lektor. Der er herefter en nærmere regulering af de enkelte stillingstyper, og for så vidt angår eksterne lektor står der i bilag 1 til begge bekendtgørelser bl.a.:

”4. Ekstern lektor

4.1. Ansættelse

Stillingen som ekstern lektor er en deltidsstilling, hvis hovedindhold er varetagelse af særligt kvalificerede undervisningsopgaver.

Formålet med stillingen som ekstern lektor er at give mulighed for ansættelse af særligt kvalificerede undervisere med hovedbeskæftigelse i praksis, der kan inddrage deres viden og erfaring fra erhvervet/professionen i undervisningen og dermed styrke koblingen mellem teori og praksis.

Ansættelse som ekstern lektor sker tidsbegrænset for en periode på op til tre år. Ansættelse sker efter opslag.

Ingen kan være ansat i en hovedstilling og som ekstern lektor ved samme uddannelsesinstitution.

Det arbejdstimetal, der er forbundet med en ekstern lektors undervisning, kan ikke overstige 300 timer om året.

4.2. Kvalifikationskrav

Ansættelse som ekstern lektor forudsætter et kvalifikationsniveau, der samlet set er højere end afgangsniveauet for de(n) uddannelse(r), den pågældende skal undervise

på, samt faglig indsigt på højt niveau i de(t) fag/fagområde(r), der skal undervises inden for.

I vurderingen af kvalifikationsniveauet skal der i særlig grad tages højde for kvalifikationer, der er tilegnet gennem praksis. Det forudsættes således ikke, at kvalifikationsniveauet alene er opnået gennem formel uddannelse. Et højere kvalifikationsniveau kan opnås gennem en kombination af formel uddannelse og relevant praksiserfaring. Ansættelse som ekstern lektor forudsætter endvidere relevant hovedbeskæftigelse og ajourført erfaring inden for de(t) fag/fagområde(r), der skal undervises inden for.

Ved ansættelse skal underviseren have dokumenterede teoretiske og faglige kvalifikationer og kompetencer inden for de fag/fagområder, som den pågældende ansættes til at varetage. Det forudsættes, at den pågældende har kendskab til internationale strømninger inden for faget/fagområdet.

I øvrigt fastsætter institutionen kvalifikationskrav ud fra de arbejdsopgaver, underviseren forventes at skulle varetage.

Ansøgeren skal være i stand til selvstændigt at gennemføre erhvervs- eller professionsrettet undervisning. Undervisningen skal inddrage faglige elementer og refleksioner over disse, foruden samspillet mellem teori og praksis og indsigt i erhvervets eller professionens udøvelse og udvikling.

4.3. Stillingsindhold

Stillingsens hovedindhold er varetagelse af undervisning og opgaver forbundet med undervisning, herunder vejledning ved erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser og/eller efter- og videreuddannelse på samme niveau.”

De eksterne lektorer bliver efter det oplyste – i overensstemmelse med det, som Uddannelses- og Forskningsministeriet skrev i det notat om et udkast til model for ansættelse af eksterne lektorer, der blev sendt til høring hos organisationerne – ansat i henhold til timelønscirkulæret.

4.4. Taloplysninger om ansættelser efter timelønscirkulæret

Der er fremlagt en række oplysninger om omfanget af ansættelser efter timelønscirkulæret.

Det er et bilag, som indklagede har udarbejdet, bl.a. oplyst, at der i 2015 var 7.020 timelønnede undervisere på professionshøjskoler og 1066 timelønnede undervisere på erhvervsakademier.

Af et hjælpebilag, som klagerne har udarbejdet på grundlag af indklagedes tal, fremgår bl.a., at timelønnede undervisere udgjorde en meget lille andel af de samlede ansatte undervisere på det pågældende område. Til illustration kan f.eks. nævnes, at der på de tekniske uddannelser var ansat 503 personer i henhold til timelønscirkulæret, at dette udgjorde 25,96 årsværk, at beskæftigelsesgraden i procent var på 5,16, og at den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad i timer var på 99.

5. Forklaringer

Peter Cort har forklaret bl.a., at han var ansat i SKAF fra 2005-2011 og primært havde at gøre med undervisning på det statslige område. Deltidsbestemmelser kom ind i overenskomsterne i 2006-2007. Timelønsansættelser i henhold til cirkulæret fyldte ikke meget. Sådanne ansatte blev brugt, når der var en rest undervisning tilbage, som ikke kunne dækkes ind af fuldtidsansatte efter overenskomsten.

Anders Dissing har forklaret bl.a., at han har været ansat i Dansk Magisterforening siden 2002. Inden da var han ansat i Undervisningsministeriet siden 1996. Timelønsansættelse efter cirkulæret er kun anvendt i et begrænset omfang.

Mogens Esmarch har forklaret bl.a., at han nu er pensioneret. Han har arbejdet i Finansministeriet siden 1973, og fra 1991-2008 havde han med undervisningsområdet at gøre. Timelønscirkulæret blev udarbejdet efter drøftelse med de relevante organisationer. Organisationerne har altid gennem årene anerkendt, at ansættelse efter timelønscirkulæret kunne ske, hvis man var under en vis timegrænse. Der har ikke været nogen begrænsning med hensyn til, hvilke undervisningsopgaver der kan udføres efter ansættelse i henhold til timelønscirkulæret.

6. Parternes hovedsynspunkter

Klagerne har anført bl.a., at stillingskategorien ekstern lektor er ny i henhold til bekendtgørelserne om stillingsstruktur, men at arbejdet allerede er omfattet af de relevante overenskomster. Det er derfor ikke muligt at lade denne stillingskategori være omfattet af timelønscirkulæret. Hvis indklagede ønsker, at den nye stillingskategori skal være undtaget fra overenskomsterne, kræver det en aftale med de relevante overenskomstparter.

Ansættelse i henhold til timelønscirkulæret har i praksis været begrænset, og der er ikke forhold vedrørende de eksterne lektorer, der begrundes, at stillingerne kan holdes uden for overenskomstdækningen. Det vil stride mod grundlæggende arbejdsretlige principper, hvis en overenskomstpart ensidigt kunne føre overenskomstdækket arbejde uden for overenskomsten ved at lave en ny stillingskategori.

Timelønscirkulæret er en undtagelse til hovedreglen om ansættelse efter overenskomsterne, og undtagelser skal fortolkes indskrænkende.

Indklagede har anført bl.a., at stillingskategorien ekstern lektor på professionsskoler mv. ikke er omfattet af overenskomsterne, idet der er en fast og langvarig praksis for ikke at henregne denne type timelønnet undervisning til overenskomsternes anvendelsesområde. Der er ikke tale om nyt arbejde, som er omfattet af overenskomsterne.

Akademikerne har ved flere lejligheder anerkendt, at ansættelse af akademikere med en uddannelse, der formelt er omfattet af akademikeroverenskomsten, kan ske i henhold til timelønscirkulæret, medmindre det årlige antal arbejdstimer overstiger et vist niveau. Ansættelse som ekstern lektor er væsentligt under det antal timer, som Akademikerne tidligere har anerkendt som grænsen for Akademikeroverenskomstens anvendelsesområde.

Inden for LC/CO10's område har den faste praksis med ansættelse af timelønnet underviser i henhold til timelønscirkulæret også haft et betydeligt omfang. LC og CO10 har været bekendt med denne praksis uden at tage skridt til at ændre den.

Timelønscirkulæret har siden 1970'erne været udstedt i mange nye versioner, og hver udstedelse er sket efter drøftelse med CFU, der omfatter både LC og CO10, uden at det har givet anledning til indsigelser mod videreførelsen af timelønscirkulærets bestemmelser om timegrænser.

7. Opmandens begrundelse og resultat

7.1. Problemstillingen

I 2016 blev der indført en ny stillingskategori som ekstern lektor ved professionshøjskoler, erhvervsakademier mv., jf. bekendtgørelser nr. 1065 og 1066 fra 2016. Der er tale om en deltidsstilling, hvis hovedindhold er varetagelse af særligt kvalificerede undervisningsopgaver. Ansættelse som ekstern lektor sker tidsbegrænset for en periode på til 3 år. Det arbejde, der er forbundet med en ekstern lektors undervisning, kan ikke overstige 300 timer årligt.

De eksterne lektorerers undervisning falder ind under anvendelsesområdet for en række overenskomster, jf. afsnit 4.1 foran. Det er derfor klagernes opfattelse, at de eksterne lektorer skal ansættes i henhold til den relevante overenskomst som opregnet i klagernes påstand, jf. afsnit 2 foran. Indklagede har heroverfor gjort gældende, at det arbejde, som de eksterne lektorer udfører, ikke skal henregnes til de nævnte overenskomster, idet ansættelsen kan ske i henhold til timelønscirkulæret (cirkulære om timelønnet undervisning af 17. januar 2001).

Det er denne uenighed mellem parterne, som jeg skal tage stilling til.¹

¹Klagerne har i klageskriftet anført, at det er klagernes opfattelse, "at der vil være tale om overtrædelse af lov om tidsbegrænset ansættelse og deltidsloven samt de bagvedliggende direktiver, såfremt Moderniseringsstyrelsen får medhold i en frifindelsespåstand, og der tages derfor forbehold for senere at rejse krav i henhold hertil." Det blev præciseret under den mundtlige forhandling, at voldgiftsretten ikke skal tage stilling til de spørgsmål af retlig og faktisk karakter, som klagernes forbehold angår, og spørgsmålet om overtrædelse af lov om tidsbegrænset ansættelse og deltidsloven mv. er således ikke er indgået i min vurdering af parternes uenighed under denne sag.

7.2. Anvendelsesområdet for timelønscirkulæret

7.2.1. I timelønscirkulærets punkt 1 er det angivet, at cirkulæret omfatter undervisning inden for områder, hvor undervisningen varetages af lærere, der ikke er omfattet af tjenestemandsløn, overenskomstløn, honorar eller lignende, men som vederlægges med en timelønssats pr. arbejdstime.

Denne angivelse af cirkulærets anvendelsesområde bidrager ikke til afklaring af, hvornår en underviser skal ansættes efter overenskomst eller kan ansættes i henhold til cirkulæret.

7.2.2. Det fremgår af timelønscirkulærets punkt 12, at en timelærers undervisning ikke må overstige 780 timer årligt, og at ansættelse med mere end 780 arbejdstimer således ikke kan ske i henhold til timelønscirkulæret, men skal ske på kvotalønssbasis i henhold til de i vedkommende overenskomst mv. fastsatte bestemmelser herom.

Punkt 12 viser, at timelønscirkulærets anvendelsesområde er afgrænset efter en timegrænse. Der er – bortset fra timegrænsen – ikke i cirkulæret opstillet kvalitative eller kvantitative betingelser for ansættelse som underviser efter timelønscirkulæret.

Timelønscirkulæret har i forskellige versioner eksisteret i en længere årrække, og det må efter det oplyste lægges til grund, at anvendelsesområdet for timelønscirkulæret altid har været baseret på en timegrænse.

7.2.3. Det er daværende Personalestyrelse, der har udstedt timelønscirkulæret. Det må lægges til grund, at Personalestyrelsen gik ud fra, at ansættelse efter timelønscirkulæret inden for den nævnte timegrænse – således som det fremgår af cirkulærets ordlyd, jf. afsnit 7.2.2 foran – er i overensstemmelse med den overenskomst, som underviseren ellers ville være omfattet af. Tilsvarende gælder for den ressortmyndighed (Finansministeriet), der udstedte de tidligere versioner af timelønscirkulæret, jf. herved også Mogens Esmarchs forklaring i afsnit 5 foran.

Udstedelsen af timelønscirkulæret (og tidligere versioner heraf) er sket efter drøftelse med de relevante organisationer, herunder klagerne (eller en organisation, som klagerne er medlem af). Det må lægges til grund, at klagerne gennem årene har været klar over, at timelønscirkulæret alene er afgrænset efter en timegrænse og således ikke efter andre kvalitative eller kvantitative kriterier, og at klagerne først i nyere tid har gjort indsigelse herimod.

Det må videre lægges til grund, at Akademikerne tidligere har anerkendt, at timelønscirkulærets anvendelsesområde alene er afgrænset efter en timegrænse. Akademikerne har dog over for bl.a. Undervisningsministeriet i 2001 givet udtryk for, at grænsen skal være på 680 arbejdstimer årligt. Der henvises til afsnit 4.2 foran.

7.2.4. Der er fremlagt tal til belysning af omfanget af ansættelser efter timelønscirkulæret i. Disse tal viser, at flere tusinde personer i 2015 var ansat i henhold til timelønscirkulæret, men tallene viser også, at det samlede årsværk ansat efter timelønscirkulæret udgjorde en meget lille andel.

Hverken ud fra tallene eller bevisførelsen i øvrigt kan det imidlertid lægges til grund, at timelønscirkulæret i nyere tid er blevet ændret i kraft af den praktiske anvendelse af cirkulæret. Der er således ikke grundlag for at antage, at det ikke længere er tilstrækkeligt til at ansætte i henhold til cirkulæret, at timegrænsen er overholdt, men at andre (kvalitative eller kvantitative) betingelser skal være opfyldt. Dette gælder, selv om der i nyere tid er indsat udtrykkelige regler om deltidsansættelse i de relevante overenskomster.

7.2.5. Det er sammenfattende min opfattelse, at parternes overenskomster som opregnet i klagerens påstand, jf. afsnit 2, må forstås således, at de ikke er til hinder for, at ansættelse som underviser finder sted i henhold til timelønscirkulæret, når antallet af arbejdstimer ikke overstiger en timegrænse på 780 (eller eventuelt 680) timer årligt.²

²Det tal, der er anført i parentes, skyldes, at Akademikerne som nævnt i afsnit 7.2.3 i 2001 tog forbehold for en timegrænse på 680 timer årligt. Jeg har ikke til brug for afgørelsen af denne sag anledning til at tage stilling til, om timegrænsen (altid) er 780 timer eller (i visse tilfælde) 680 timer årligt.

7.3. Den konkrete sag

En ekstern lektor ansættes til undervisning – og er for så vidt omfattet af anvendelsesområdet for timelønscirkulæret.

Det arbejde, der er forbundet med en ekstern lektors undervisning, kan ikke overstige 300 timer årligt. Arbejdet falder således klart inden for den timegrænse, som fremgår af timelønscirkulæret – og falder i øvrigt også klart inden for den timegrænse, som Akademikerne tog forbehold om i 2001, jf. afsnit 7.2.3.

Selv om stillingen som ekstern lektor er karakteriseret som en ny stillingskategori, og selv om særlige kvalifikationskrav skal være opfyldt for at blive ansat som ekstern lektor, er der ikke grundlag for at fastslå, at ansættelsen falder uden for anvendelsesområdet for timelønscirkulæret, som efter det i afsnit 7.2 anførte alene er afgrænset efter en timegrænse.

Parternes overenskomster som opregnet i klagernes påstand, jf. afsnit 2, er herefter ikke er til hinder for, at eksterne lektorer på professionshøjskoler, erhvervsakademier mv. ansættes i henhold til timelønscirkulæret.

På den anførte baggrund tager jeg indklagedes påstand om frifindelse til følge.

Th i b e s t e m m e s:

Moderniseringsstyrelsen frifindes.

Hver af parterne skal bære egne omkostninger ved sagens behandling og betale halvdelen af opmandens honorar.

København, den 29. august 2018

Oliver Talevski